

Les últimes lletres

CURSET DE POESIA

Antoni PUIGVERD,
Curset de natació,
Premi Carles Riba 1991,
pròleg d'Albert Rossich,
Proa (Els Llibres de l'Òssa Menor, 162),
Barcelona, 1992.

Diguem ràpidament les circumstàncies, ben conegudes, del llibre que avui ressenyem: Premi Carles Riba de 1991, forma part de l'obra poètica, breu i valuosa, d'Antoni Puigverd (La Bisbal, 1954), que el 1989 ja havia merescut el Premi Miquel de Palol pel seu llibre anterior, *Vista cansada*.

Una bona manera d'apreciar i definir *Curset de natació* és la d'apel·lar al terme classicisme —emprat més d'una vegada per Albert Rossich en el seu pròleg—. No es tracta d'un classicisme postís, no està limitat a la lluentor dels lemes de Sèneca, Ovidi, Propèrci, Marcial, Petroni i altres (mentors de l'obra i de cadascuna de les seves cinc parts), sinó assumit i vivificat amb la naturalitat que dona el tracte amb la tradició. Com a prova val la quarta secció del llibre: les velles ensenyances expressives de la sàtira es vesteixen d'actualitat i s'apliquen a assumptes com la guerra del Golf, «la variant/de l'ena dos», uns patètics *Homes a taula* o un polític camaleònic, dignes successors tots ells del ricàs de Marcial i el seu baci d'or. Sense limitar-se, és clar, als mestres llatins, el llibre sencer, explícitament o no, es proposa d'emparentar amb el millor de la tradició poètica, i una de les manifestacions més inequívokes d'aquest fet és el savi ús de la forma (no tan habitual, per desgràcia, en la

poesia castellana recent). Limitem-nos aquí a posar tres exemples: no falten els sonets (menys nombrosos i menys jogassers que els de *Vista cansada*); el vers preferit de l'autor, el decasíl·lab, és ric i efectiu; i les *tamkas* (*Ho torno a dir*, *Plom* i *Rovells*) no són tan sols un experiment mètric —que és el més fàcil—, sinó que contenen aquella mena d'«impressionisme aforístic» essencial en un gènere naturalitzat en català —precisament— per Carles Riba.

Però no hi manca l'empremta de la modernitat, representada per motius tan emblemàtics com la irisació de la ficció autobiogràfica (diguem ara que Gabriel Ferrater i Jaime Gil de Biedma són dos dels autors predilectes d'Antoni Puigverd): el *jo*, a la vegada distant i compromès, l'aïllament del qual és amenitzat a vegades per aquell *tu* amb qui la veu del poeta comparteix l'amorosa solitud del seu «búnquer»; el *jo* contemplatiu, entre atent i escèptic, a qui agraden el món, les coses, «perfums discrets, mirades i camises/i la frontera justa entre ells i jo». El poema que conté aquests versos, *Finestra de tren*, pot servir de model. La situació, un viatge en tren, no és —no pot ser— original, però el poeta sí la resol originalment i eficaç, combinant la descripció (el paisatge, la nit...) amb la breu reflexió respecte a la falsa immutabilitat del viatger. El desencís i la perplexitat davant les coses —dues cares de la mateixa moneda, dos temes essencials del *Curset*— descansen molt sovint en un episodi trivial o anecdòtic: «No sé per què miro,/encara, el cel, com si es pogués entendre/la música de l'òpera dels núvols» (compareu-hi, per bé que són diferents el to i l'esperit, el text *Gossos*).

Quasi tots els poemes del llibre servien, a la seva manera, per mostrar que el principal i més genuí compromís del poeta és la paraula; que el mèrit d'una col·lecció de versos, més que en una suposada lliçó moral o en una àrdua i peculiar visió del món, acostuma a amagar-se en unes poques frases i no té cap altre límit que la consciència lingüística de l'autor; que la poesia és, abans que res, l'art de trobar expressions felices. Aquestes troballes són freqüents a les pàgines d'Antoni Puigverd i van acompanyades d'una enganyosa aparença de senzillesa propera al consell de Lope de Vega: «oscuro el borrador, y el verso claro». No són pocs els passatges que podrien adduir-se com a emblema d'aquesta barreja d'esforç i talent, però potser no caldrà sinó recordar aquí una última línia, simple i complexa a la vegada: «la conversa, ja sense foc, fumeja». En aquesta treballada claredat resideix, al meu entendre, la lliçó principal del *Curset de natació*.

Josep M. Micó Juan

